

Mož vsek četrak in velja s... vred ali v Mariboru s... na doma za celo leto... pol leta 20 K, za četr leta... Izven Jugoslavije 50 K... se pošlje na uprav... Slovenskega Gospodarja... v Mariboru, Koroska cesta št. 5... do dopisilja do odgovodi... se plačuje naprej... Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POOR IN ZBRAVO

Udeje „Kralj ikovskega društva“... dobitke... — Udeležba: Koroški... celes št. 2. Rokopis se ne vrne!... Upravništvu upravnih naročnin... in tablic. Cena... po dogovoru. Za vsi... kratke oglase primeren popis... Nezaprite reklamacije so pošiljati... proro. — Telefon št. 220.

46. štey.

Maribor, dne 17. novembra 1921.

55. letnik.

Boj za boljšo ustavo.

So ljudje, ki vsakokrat, kadar u-sta odprejo, izblebeče, kako neum-nost. Med te ljudi spada Ivan Urek iz Globokega, podpredsednik narodne skupščine v Beogradu. V „Kmetijskem listu“ dne 10. novembra je napisal v obrambo ustave takšno koločico, da bi se je sramoval vsak služabnik v skupščini, podpredsednik skupščine pa z njo bahavo stopa pred javnost. Prislovica pravi, da je neumnost po ce-ni, Urekova neumnost pa stane naš narod tedensko po več tisočakov. Dra-gocena neumnost!

V pojasnjenje te svoje sodbe bi na-vedli ves članek, ki ga je skupščinski podpredsednik iz Globokega naphal v predale „Kmetijskega lista.“ Pa bi bi-lo škoda za papir. Navesti hočemo le nekatere cvetke, ki so zrasle na njivi njegove globoke duševnosti. Urek opi-suje stanje v naši državi, predno smo dobili ustavo, tako-le: „Dve leti je ča-kala naša domovina gola, hirajoča in polna ran, brez obleke in brez strehe na rešitev. Brezglavost in brezprav-nost sta jo spravili na rob propada. Gospodarstvo je šlo rakovo pet. Vla-dala je samovolja, cvetelo je verižni-štvo. Na eni strani so rasli milijonarji kakor gobe po dežju, na drugi strani pa se je kupičilo število ubogih, str-tih ljudi, ki so našli tolažbo v neza-dovoljstvu, proklinjanju in zabavlja-nju.“ Takšno je bilo stanje naše dr-žave pred ustavo. Komu se ne bi smi-lila ta uboga država, gola, hirajoča, polna ran, brez obleke in brez stre-he? Na robu prepada je bila. Na eni strani vedno več milijonarjev, na dru-gi strani vedno več ubogih, strtih lju-di. Milijonarji so jo vlekli v prepad, ubogi, strti ljudje pa so menda ostali zgoraj, ker so našli, kakor modruje Urek, tolažbo v nezadovoljstvu.

Kdo se ne bi usmilil te uboge do-movine, gole, hirajoče, polne ran — brez obleke in brez strehe?! Usmilili so se je samostojneži. Kdo bi se temu čudil? Ne bi to bili tako dobri krist-jani in ljudje mehkega, usmiljenega srca, kakor so, če tega ne bi bili sto-tili. Prišli so v Beograd s sreem, pol-nim usmiljenja in z žepom, praznim do dna. Imeli so prilike dovolj, da so si izpraznili srce in napolnili žep. Tudi temu se ne smemo čuditi. Kdor domo-vini izkazuje ljubezen in usmiljenje, sme od nje pričakovati plačilo. In če je tudi domovina še tako gola in brez obleke in brez strehe, toliko tiskanih bankovcev pa ima vedno na razpola-go, da bogato plača tistim, ki so do nje usmiljenega srca. Iz usmiljenja do uboge domovine so se samostojneži

zvezali s srbskimi demokrati in radi-kalci in z mozi turške vere ter so na-ši ubogi državi dali ustavo! Oj ti bla-žena ustava! Urek jo takole prosiav-ja: „Ustava je naredila konec zme-šenosti v zakonih, brezpravnosti na-roda in samopašnosti posameznih vla-dujočih oseb ter nam zagotovila le par lamentarno vladanje naše države. Od trenutka ko je bila ustava sprejeta, ne more noben minister izdajati kakih naredb — tudi najmanjših ne — le po svoji volji, ampak edino parlamentni sklepa o vseh novih naredbah ter o izpremembah in ukinitvi prejšnjih na-redb.“

Oj, blažena država vsled in po ta-ki ustavi! Ni nič več zmedenosti, ni več brezpravnosti naroda in samopaš-nosti vladujočih oseb. Konec je vseh težav in bridkosti. Prej gola domovina je zdaj oblečena, prej hirajoča je zdaj zdrava in krepka, prej brez obleke in strehe, se sedaj v najlepši obleki iz-prebuja po najlepši hiši. Rane ni več nobene. Gospodarstvo je z rakove „ou krenilo na stezo, ki vodi naprej. Od gospodarskega prepada smo zdaj ta-ko daleč, kakor nikdar poprej. Milijo-narjev je manj in še tem so se zmanj-shali milijoni vsled davkov, s katerimi jih sedaj stiska naša kapitalistična vlada. Na drugi strani pa se se dav-ki, naloženi kmetkemu narodu, tako znižali, da ni več ubogih, strtih lju-di, ki bi iskali tolažbo v nezadovolj-stvu.

Da, da, naša država je vsled cen-tralistične ustave postala pravcata de-vela dežela, kakor jo opisuje pravljica in po pravljici žlobudravi Urek. Pravcata Indija Koromandija. Naš na-rod, naš kmet, obrtnik in delavec pa dobro čuti, da so razmere, ki so pod sedanjo vlado in po sedanji ustavi za-vladale v naši državi, tako slabe, ka-kor še nikdar poprej.

Samoglavost in samovoljnost mi-nistrov še ni bila nikdar tako velika, kakor je sedaj. Izdajejo se naredbe, in parlament se niti ne vpraša za svo-je mnenje. Tudi tako globoko v gos-podarsko življenje vsega naroda se-gajoča naredba, kakor je naredba vla-de o mobilizaciji, se je izdala, ne da bi se prej ljudski zastopniki vprašali, ali jo odobrujejo ali ne. Se le potem, ko je mobilizacija že bila v polnem to-ku, je parlament hočeš nočeš potrdil že izvršeno dejanje. Ustava — člen 40 — določa, da se ljudem ne sme od-vzeti ne živina ne vozila brez primer-ne odškodnine. Vojaške oblasti pa so vse to jemale dostikrat brez cenitve o vrednosti in brez zapisnika o tem, ko-mu in koliko se je komu odvzelo.

Vlada ne daja parlamentu računa o denarju, ki ga troši. Ustava določa,

da mora država državni proračun predložiti parlamentu v razpravo in odobrenje. To se še ni zgodilo. Ta-koj po sprejetju ustave bi bila vlada morala to storiti. Mesto tega pa si je pomagala z dvanajstinami do konca leta. Z naredbo si je dovolila vsa de-narna sredstva brez odobrenja parla-menta. Z naredbo so bili direktni dav-ki, zlasti zemljarina, početvorjeni, u-peliale so se visoke pristojbine, pre-nosnine, povišale trošarine. Povišala se je trošarina na vino za 1 K 40 v na liter in odredila preiskava kmet-skih kleti po finančnih organih.

Ustava, ki daje vso moč v roke ministrom v Beogradu, je vzela narodu in njegovim zastopnikom vrednost in upliv. Na polju šolstva je zavlada-la najhujša samovolja od ministra od-visnega uradništva in učiteljstva. — Ljudstvo na šolskem polju nima nič govoriti. Molči in plačaj! Obljublja se nam šolski zakon, ki bo pokopal sled-nji upliv ljudstva na šolo ter šolo po-polnoma izročil liberalnemu učitelj-stvu. Da bo upliv ljudstva in njegovih zastopnikov tem manjši in samoupra-va sama beseda brez vsebine, določa ustava razkosavanje Hrvaške in Slo-venije. Cim manjše so pokrajine, tem manjša je njihova oblast in moč. Vla-da, med njimi samostojni minister, je zakonodavnemu odboru predložila za-kon o razdelitvi države. S tem zako-nom, ki ga predlagajo samostojni, se Slovenija razkosava na dva pokrajini-ter se ljubljanski oblasti pridružijo še številni kraji: Stajerske: brežiški, sev-niški, laški okraj in nekateri kraji kozjanskega okraja. To je posledica blažene centralistične ustave, ki jo sa-mostojneži proslavljajo kot veliko sre-čo za naš narod.

Odkar je sprejeta ustava, gre pri nas vse navzdol v notranji in zunanji politiki. Pred sprejetjem usfave je na-ša krona v Curihu na Svicarskem ve-ljala vsaj 4 santime (po naše vinarje), pretekli teden pa samo 1.3 vinarja (!). Krasen napredek! Če bodo dolgo vla-dali liberalci in samostojni, smo kma-lu tam, kjer je propadajoča Nemška Avstrija. Tudi to je blagor, ki ga je prinesla centralistična ustava.

Gospodarsko nazadovanje, osam-ljenje v zunanji politiki, vedno bolj ra-stoča nezadovoljnost naroda in zlasti kmet-skih in delavskih slojev, vse to najboljše označuje položaj države po sprejetju centralistične ustave. Za to pa ne bo ponehal klic, marveč se oja-čuje od dne do dne: Dajte nam boljšo ustavo! Dajte našemu narodu avtono-mijo!

Širite katoliške liste!

Razložil sem svoj načrt kapitanu in pomenih smo se o vseh podrobno-sti ter se koj lotili dela.

Našega starega Toma smo posta-vili na stražo v hodnik med kabino in sprednjem krovu. Dobil je štiri naba-sane puške in debelo žimnico, ki bi ga naj krila pred napadom. Hunter je spravlil čoln pod zadnji del ladje, jaz in Jack pa sva naložila vanj smodni-ka, puške, vreče z prepečenem, soč-žke s prekajenim svinjskim mesom, zaboj konjaka in moj dragoceni kov-žeg z zdravniškim orodjem in zdra-vili.

Grašček in kapitan pa sta se po-stavila na krov in poklicala čolnarja, ker je bil prvi po činu med onimi še-stimi, ki jih je Silver pustil na ladji.

„Israel Hands, poslušajte! Tukaj stojiva z gospodom graščakom, vsak s parom samokresov v roki! Ako bi eden izmed vas šestih dajal kakršna-koli znamenja proti otoku — je mrtev mož!“

Obstali so kakor udarjeni ob čelo. — Malo so se posvetovali, nato pa pla-nili proti nam, misleč brez dvoma, da nas bodo iznenadili.

Demobilizacija in delje-na Slovenija.

Dve dejstvi danes najbolj grizejo samostojne voditelje: Korak našega Jugoslovanskega kluba, ki se je upal kot prvi in edini zahtevati od vlade takojšnjo demobilizacijo in — razdelitev države na oblasti po paragrafi u-stavnega centralizma.

Vladni ukaz o mobilizaciji je z drugimi ministri vred podpisal tudi samostojni Pucelj. Na ta vladni ukaz o vpoklicu so začele oblasti klicati vo-jaške obvezance štirih letnikov in od-vzemati posestnikom živino ter vozila. Med temi našimi vojaškimi pripravami proti izrečni volji antane so velesile odpejale Karla s Zito proti otoku Ma, defri, Madžari pa sklenili v parlamen-tu zakon, da je odzvet kraljevi tron sv. Stefana Karlu in vsem Habsbur-žanom. Kljub odstranitvi nevarnosti kakih vojnih zapletajev z Madžarsko pa je naša vlada nadaljevala z vojaš-kinimi pripravami. Vse parlamentarne skupine so videlo to vladno početje z vpoklici, ki nas bo stalo nad 800 mili-jonov kron, a nobena se ni dvignila, da bi bila povedala vladi: Nehajte, nevarnosti radi Madžarske ni več, od-pustite vpoklicano vojaštvo in vrnite kmetu odvzeto živino in vozove. E-dino naši poslanci so se napotili naj-prej k vojnemu ministru in ga vprašali kedaj misli začeti z demobilizaci-jo. Gospod vojni minister jim je rekel da on sam ni odgovoren za vojaške

kaz o mobilizaciji. Razodel je gospod vojni minister našim poslancem, da je bila sedanja mobilizacija samo ne-kak poizkus, kakšen bo njen odziv in da bodo vojaški komandanti lahko na lastne oči opazovali mobilizacijsko tehniko naše mobilizacije. Kratko in malo, vojni minister je mnenja, da so bili sedanji vpoklici nekaj manever.

Ker je odklonil gospod vojni mi-nister odgovornost za vpoklic, so zahte-vali naši poslanci od ministrskega predsednika Pašiča, da naj odredi ta-kojšnjo demobilizacijo, ker smo itak na skrajno slabih nogah glede finan-ce, ker rabi kmet svoje odraščene sinove in živino doma za delo in ker bosta vsled mobilizacije tudi obrtnik in de-lavec — prvi ob naročnicah, drugi pa z družino vred ob zaslužek.

Vlada je uvidela, da so zahteve naših poslancev upravičene ter je od-redila demobilizacijo, kaj je v polnem teku.

Verjamemo, da je lahko samostoj-ne poslance strah, ker bodo pač tež-

Zaklad na otoku.

Na angleškega pravešel Paulus.

(Dalje.)

Močen dovolj je bil, da je kljuboval napadalcem, pa vendar ne tako gost, da bi se za njim mogli kriti tu-di pred krogliami. Obleganci v koči so jih imeli pred cevmi svojih pušek in so jih iz svojega varnega, nedostop-nega zavetja lahko postrelili mirno in enega za drugim kakor zajce. Edino pazljivosti in primerne množine živil jim je bilo treba, pa so se držali v ko-či proti celemu polku.

Posebno mi je ugajal studenec.

Naša „Hispaniola“ je bila imeni-tna jadrnica in dobro preskrbljena z crožjem, streljivom, živili in izvršni-mi vini. — Pa na nekaj smo pozabili, ko smo se pripravljali na odhod — vođe nismo imeli. Zato je bil za nas studenec v koči izredno velike važn-osti.

Ko sem tako premišljeval stvari in pretehtaval naš položaj, mi udari na uho obupen, strahoten krik —

Daleč sem je prihajal preko dre-vja in močvirja — Tako kriči človek ki umira nasilne smrti —

Vojak sem bil in v vojski sem bil tudi, tudi rano sem dobil in poznal sem smrt in njeno vpitje, — pa srce mi je planilo in ustrašil sem se.

„Jim je šel —!“ je bila moja prva misel.

Star vojak ve, kaj se pravi, bil odločen in nagel v nevarnosti, še bolj pa, kdor je obenem zdravnik — Pri našem poslu ni časa za cincanje in o-mahovanje.

V hipu sem vedel, kaj mi je sto-riti. Pohitel sem na obrežje, skočil v čoln in odrinil od kraja.

Hunter je bil dober veslač. Kakor lastavica je drknil čoln in kmalu sva bila spet na krovu.

Tovariši so bili vsi prepadli ter splašeni. — Čisto razumljivo! Bled ko stena je sedel graščak v kabini in si očital — dobra duša! — da naju je pustil sama iti v toliko nevarnost, in eden upornih mornarjev ni bil nič mnogo na boljšem glede strahu.

„Tamle je eden“, je namignil ka-pitan Smollett po krovu, „ki je še no-vinec v svojem poslu. Zavest je skoro izgubil, ko je čul krik. Se malo ga je treba pogovoriti, pa bo stopil na našo stran.“

Pa nalezli so na starega Toma in njegove puške —, in zasukali so se, ter izginili pod krovom.

Crez kraško se je pomolila glava skozi krovna vrata.

„Doli, pes!“ je zagrmel kapitan. Glava je izginila in za nekaj ča-sa nismo čuli in videli ničesar več o teh zelo strahopetnih upornikih.

Med tem sva pometala z Jackom v čoln, kolikor je mogel nositi. Spus-tila sva se vanj in vsi trije — Hun-ter, Jack in jaz — smo odhiteli z br-zimi vesli proti otoku.

Naš drugi pohod na obrežje je pa stražnika pri uporniških čolnih zelo razburil. „Lillibullero“ je nagoma u-tihnil in še preden smo ju izgubili iz-pred očmi za ovinkom, je eden izmed njiju skočil na breg in izginil med drevjem.

Za trenutek sem premišljeval, ali bi izpremenil svoj načrt in uničil nji-hova čolna, pa bal sem se, da bi bil kje Silver s tovariši preblizu in da bi nam naša prevelika drznost vse po-kvarila.

Pristali smo na istem mestu ko prvikrat in znesili živila in streljivo v kočo.

ko odgovarjali pred svojimi volilci, kako so bili za mobilizacijo, glede demobilizacije pa niso ganili z mezin-cem.

Podpis mobilizacije in brezbriznost napram demobilizaciji je prva skleda prevroče kaše, katero so si skuhalo samostojni kuharji; druga je centralistična razdelitev države na oblasti. Samostojni apostoli so dolgo slepomišlili po Posavju in Prekmurju, češ, le proč od Kranjcev ter Ljubljane in k Mariboru, ki je bližje in bo tudi bolj znal upoštevati štajer'ske in prekmurske težnje ter zahteve.

Samostojni poslanci so skušali uveriti svoje volilce, kak' upravni žegen bo razdelitev Slovenije na dve oblasti — na ljubljansko in mariborsko okrožje.

Tudi po glavni zaslugi samostojnih izdajic nedeljene Slovenije smo dočakali ta žegen dveh oblasti v Sloveniji in sedaj so se tega blagoslova ustrašili celo samostojni. Beograd namreč ni razkosal samo Slovenije, ampak tudi Slov. Stajersko in Prekmurje.

Kako se bo neki sedaj počutil g. Urek v Posavju, ki je prideljeno Ljubljani, a g. Urek je bil glavni zagovornik, naj bi bil ravno Maribor upravno središče rojakov Posavčanov. Kako razočarano bodo sprejeli Zepna Drogeniga Prekmurci, katerim je kot celoti obljubljal za središče Maribor, a sedaj bo gospodaril krog Dolnje Lendove hrvatski Varaždin.

Da, da, samostojni so delali račun glede upravne razdelitve brez krčmarja — Beograda, ki ni razkosal samo Slovenije, ampak tudi Stajersko ter Prekmurje.

Tudi k skledi vrele samostojne kaše — k razmesarjeni in razkosani Sloveniji želimo slabostojnim poslancem in volilcem: dober tek!

Ubijanje malega kmetijstva.

Prijatelj naših listov nam je iz ptujskega okraja poslal zanimiv dopis, iz katerega posnemamo, da hočejo gotovi ljudje naše malokmetijstvo popolnoma uničiti. V Ptuj so po znani odredbi liberalnega ministra dr. Kukoveca ustanovili občinsko sodišče za pobijanje draginje. Temu sodišču predseduje demokratični advokat dr. Fernova. Prvi čin, s katerim so se ti občinski sodniki proslavili, je bil, da so določili za jajca maksimalno ceno — čužje in strmite! — 4 K. To je že od sile. Okrajni glavar dr. Pirkmajer je seve takoj hlastnil po odredbi občinskega sodišča ter jo nemudoma sporočil orožniškimi postajam, ki naj takoj poizvedujejo, da-li se kjerkoli v področju ptujskega okrajnega glavarstva plačuje po višji ceni, kakor jo je predpisalo ptujsko občinsko sodišče.

Kaj so dosegli ptujski občinski sodniki s to določitvijo? Udarili so v prvi vrsti malega kmetiča, kočarja, ali kakor ga v Prlekiji nazivajo: želarja. Ti ljudje so danes v skrajni be-

di in pri marsikateri koči ali želariji vorijo izkupički za jajca, kuretino in drugo drobnarijo malodane edini vir dohodkov. Z določitvijo tako nesramno nizke maksimalne cene za jajca so brezsmiselni in sebični ptujski liberalci najobčutnejše pritisnili na najrevnejše pripadnike našega kmetijskega ljudstva.

Pritisnili so pa tudi na tiste trgovce, ki so doslej plačevali jajca po sedanjih dnevnih cenah. Najbolj so se razveselili maksimalnih cen razni jajčji prekupčevalci. Doslej so plačevali v ptujskem okraju eno jajce po 10 K. Ako se jim sedaj uradno narekuje, da smejo po največ plačevati za 1 komad samo 4 K, je to vendar voda na mešetarški mlin. Moči se tisti, ki misli, da bodo ti prekupčevalci zaslužili odslej samo sorazmerne svote, ne, kupovalec v mestih ne bo nikakor prišel na svoj račun, ker se bodo ogromni dobički porazgubili med prekupčevalci samimi!

Ce trgovec plača za eno jajce 4 krome, zasluži pri običajnem zaboju s 1440 komadi po 6 K že 8640 K, pri va-gonu s sto zaboji pa 864.000 K. — Ubogi kočar je moral jajce prodati po 4 K, prvi prekupčevalec je pri enem komadu zaslužil 2 K, in predno pride jajce v mestih na trg, je preromalo celo verigo raznih mešetarjev, od katerih je vsak zaslužil po svoji uvidevnosti.

Res je sicer, da nekateri sloji v mestih danes s težavo prenašajo draginjo. Draginje pa ni zakrivil mali kmet, marveč sedanja vlada s svojimi protiljudskimi ukrepi. Če bi na najvišjih mestih imeli smisla za pametno gospodarsko in denarno politiko, ako bi predvsem varčevali tam, kjer je to mogoče, bi ne bilo strašnega padanja vrednosti našega denarja. V tistih državah pa, kjer pada vrednost denarja, raste — draginja. Nihče pa ne more zahtevati radi te draginje gospodarskega poloma revnih kočarjev in malih kmetovalcev.

To naj si zapomnijo ptujski liberalni magnati. Gospeje dr. Fernova, Pirkmajer in drugovi, zavedajte se, da poglobljate s svojimi odredbami ne premostljivi prepad med mestnim in kmetijskim ljudstvom. Skodljivo ste prvila in slednjih! Revnim želarijem ustavljate edini vir dohodkov, mestno prebivalstvo, ubogega delavca, nižjega uradnika in obrtnika pa izpostavljate oderuštvo špekulantov z življenjskimi potrebščinami. Na ta način ne boste draginje nikdar ubili!

Cenilne komisije.

Zakon o dohodninskem davku vsebuje bistveno določbo, da morajo pri odmeri dohodnine sodelovati posebne cenilne komisije. Ta ustanova ima namen, da brani davkoplačevalce pred samovoljo uradnikov, ki so dostikrat zelo nagnjeni k temu, da delavnemu ljudstvu predpisujejo davek v poljubni in sicer čim večji, mnogokrat pretirani in popolnoma neupravičeni meri. Ustanova cenilnih komisij je bila v naši državi ukinjena. Naša finančna

oblast se je dolgo ustavljala splošni zahtevi davkoplačevalcev, da se davčne cenilne in prizivne komisije zopet vpostavijo. Ko se ni mogla več ustavljati mogočni zahtevi vseh ljudskih slojev, je razpisala volitve za cenilne komisije. Ze je preteklo precej časa, odkar so te volitve bile izvršene, komisije pa še vendar niso začele poslovati. Davčne oblasti delujejo naprej v starem tiru in v prejšnji smeri, ljudje pa čakajo, kdaj bo tudi njihova beseda pri odmeri davka prišla do veljave. Kakor da bi hoteli porabiti še zadnji, njihovi samovolji prepuščeni čas, nekateri davčni uradniki obremenjujejo ljudi z davčnimi nalogi, katere prizadeji davkoplačevalci smatrajo za neupravičene in zoper katere se bridko pritožujejo. Zato se želja po cenilnih komisijah ojačuje od dne do dne in se pojavlja v vseh okrajih. Kot tolmač te splošne ljudske želje se je poslanec g. dr. Hohnjec obrnil z interpelacijami na finančnega ministra v Beogradu in na finančnega delegata v Ljubljani ter je zahteval, da se naj imenovanja v dotične komisije izvršijo takoj, da morejo komisije kolikor najhitreje poslovati. G. finančni delegat v Ljubljani je na interpelacijo poslanca dr. Hohnjeca dne 10. novembra odgovoril sledeče: 1. Finančna delegacija je takoj po razglasitvi novih določb odredila, da davčna oblastva v lastnem delokrogu ne smejo več izvršiti niti odmere za leto 1921, niti odmernih zastankov za prejšnja leta. Ako komisije še niso bile sklicane, po namenih delegacije torej ni mogel biti oškodovan noben davkoplačevalec. Ne verjamem tudi, da bi bilo kakšno davčno oblastvo ravnilo proti temu naročilu, in če so bili dostavljeni plačilni nalogi, so po vsej priliki zadevali že pred razglasitvijo izvršene odmere. Ko bi se pa bila v poedinih slučajih le primerila kršitev odredbe, je treba to le samu meni naznaniti. 2. Imenovanj v komisije ne morem izvršiti na slepo, marveč moram predloge podrejenih organov proučiti in sicer tem vestneje, ker so se letos pri volitvah kolikor toliko pojavila politična nasprotja. Ta stvar torej ni tako enostavna, kakor zgleđa, zlasti če se pomisli, da imamo krog 20 komisij in obilico drugega dela, sicer so pa imenovanja z malimi izjemami že izvršena in se dekreti začnejo dostavljati te dni.

Občni zbor Kmetijske zveze v Ljubljani.

Jugoslovanska kmetijska zveza, katere večja je naša Stajerska Kmetijska zveza, je sklicala za dne 10. novembra v Ljubljani občni zbor, kateri pa ni bil običajno društveno zborovanje, ampak nekak generalštabni zbor naših vodilnih mož na kmetih. Tudi naša Slov. Stajerska in Prekmurje je bilo dobro zastopano po svojih zaupnikih. Udeležili so se zborovanja tudi naši poslanci dr. Korošec, Pušenjak in Klekl.

Občni zbor je vodil narodni poslanec, mlad gorenjski kmet Brodar kot načelnik Jugoslovanske kmetijske zve-

ze. Po običajnih poročilih o delovanju zveze, je povzel besedo načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, katerega so sprejeli zborovalci z dolgo trajnim pozdravnim ploskanjem.

Dr. Korošec govori. Govor dr. Korošca je vrlo zanimiv. Z napeto pozornostjo so sledili naši preizkušeni možje besedam našega voditelja. Dr. Korošec je izvajal:

Dva dr. Korošca. Ko sem danes zjutraj čital liste naših političnih nasprotnikov, sem videl, da živita dva Korošca. (Veselos.) Jaz živim že dva dni v Ljubljani, drugi Korošec pa živi v Beogradu in moleduje okoli Pašiča in drugih sedanjih oblastnikov, naj ga milostno sprejmejo med se, v vlado. Mislim, da bode vprašanje drugega Korošca kmalu rešeno, vsaj Pašič ne sme z njim obče-vati brez kontrole demokratov in slovenskih samostojnežev.

„Nora hiša“ v Beogradu. Res, danes je za nas, ki nismo v vladi, skušnjava, vstopiti v vlado, naravnost strašna! Prosim Vas, predstavljajte si le hišo, v kateri živita jezikava žena in jezikav mož v večnem kregu in prepiru. Tako hišo imenujemo mi „noro hišo“, ali kakor to pravi Hrvat: „ludu kuću.“ Tako „noro hišo“ imamo sedaj pri nas in napravila jo je iz naše države naša sedanja vlada. Res, vablivo mora biti za človeka, če mora vstopiti v tako hišo, v tako „ludu kuću“, posebno če vidimo že od daleč prihajati birača, ki bo to vladino kalupo izbopal in prodal! Ni vablivo iti v vlado v danih okolnostih! Mi ne gremo v „noro hišo“ — tako pravi Korošec, ki je tu. Kaj pa ti pravi oni drugi Korošec, ki ga liberalci v tem trenutku vidijo v Beogradu, to je njegova stvar. (Velika veselost.)

Vlada se je nezadovoljstvo in goji sovražstvo.

Kakšno politiko dela naša vlada? Naša vlada nam je napravila od zunaj same sovražnike in nasprotnike navrat. Doma pa vlada tako, da plemene zaupa več plemenu, stranka ne — stranki in stan ne stanu. Vlada je stvorila splošno nezadovoljstvo v državi in nihče ne ve, kam bo pripeljala taka politika v bodočnosti. Mi hočemo mir, svobodo in ljubezen.

Taka politika se ne sme delati. — Kmetijska zveza hoče zato drugačno politiko. Kmetijska zveza hoče imeti v prvi vrsti in hoče živeti s svojimi sosedmi v prijateljskih, ali vsaj v znosnih razmerah. Na znotraj pa hočemo svobodo, najširšo svobodo, da ne bo za vsakim človekom stal žandar. Mi hočemo ljubezni med stanov. Namesto blaga vozijo vozjake.

Današnja vlada vodi gospodarsko politiko, o kateri ne moremo reči drugega, kakor da je popolnoma brezglava. Vlada hoče n. pr. pospešiti izvoz, da popravi slabo vrednost dinarja. Za izvoz pa je treba rednega prometa in potrebni so vagoni. A kaj je storila ta vlada? Ravno v najbolj kritičnem trenutku je začela čisto po nepotrebnem prevažati konje, vozove in vojake, ki

Globoko sopeč pod težkimi bremenimi smo naredili prvo pot vsi trije. — Zmetali smo naše zaloge čez plot, — Jack je ostal na straži pri njih, — sam sicer, toda s šestimi puškami — Hunter in jaz pa sva se vrnila nazaj k čolnu.

In nalagala sva si na hrbtu ter nosila brez sapa, da je teklo od naju, dokler ni bil ves tovor v koči. Sedaj sta ostala Hunter in Jack za stražo, jaz pa sem z vsemi močmi veslal nazaj k „Hispanioli.“

Da bi poskusili še eno pot z obloženim čolnom, je izgledalo sicer preiržno, pa ni bilo tako hudo. Upornikov je bilo sicer več ko nas po številu, pa mi smo imeli več orožja. Nobeden izmed njih ni imel puške in pre-den so mogli priti za streljaj blizu nas s svojimi samokresi, smo jih mi — tako smo si upravičeno domišljevali — že postreljali najmanj pol tucata z našimi dolgocevnimi puškami —

Graščak me je čakal pri oknu zadnjega krova, ujel je vrv, ki sem mu jo vrgel, in pritržil čoln.

In ločila sva se nakladanja na življenje in smrt. Povojena svinjetina, smodnik in prepečene sva topot na tovorila ter eno puško še in štiri bo-

dača, za graščaka, mene, Toma in kapitana po eno. Kar je še ostalo orožja in smodnika, sva spustila preko krova v morje in globoko spodaj na peščenem, gladkem dnu se je bliščalo v solčnih žarkih svetlo jeklo —

Med tem je nastopila oseka in ladja se je zasukala proti sidru.

V smeri od čolnov sem so se čuli glasovi in klici —

Jack in Hunter nista bila v nevarnosti, ker je ležala koča bolj proti vzhodu, pa za nas so bili ti glasovi resen opomin, da uporniki prihajajo, in da je bilo treba odriniti, ako smo se hoteli še o pravem času umakniti Silverju in njegovi družbi.

Tom je zapustil svoj prostor na lodniku in splezal k nam v čoln. Veslali smo proti sredini ladje k stopnicam, da bi kapitan laže vstopil.

„Torej, možje“, je dejal, „me čujete —?“

Nobenega odgovora —

„Abraham Gray, vam govorim!“

Se vedno je bilo vse tiho —

„Gray!“ je povzel kapitan Smollett nekoliko glasneje, „jaz zapuščam ladjo in vam zapovedujem, da gremo z menoj, z vašim kapitanom! — Vesta ste v srcu dober človek, in sploh

mislim, da nobeden izmed vas tu ni tako hudoben, kakor se dela —. Uro držim v roki! Trideset sekund vam dam časa, da se odločite in se pridružite nam —.“

Molk —

„Pridite, prijatelj!“ je vabil kapitan. „Ne obotavljajte se toliko časa! Jaz tvegam svoje življenje in življenje svojih tovarišev z vsako sekundo —!“

Ropot in topot je zadonel pod krovom, udarci so se čuli — in Abraham Gray je planil skozi vrata in stekel k kapitanu, kakor zvesti pes, ko mu zažvižga njegov gospodar.

„Vaš sem, gospod kapitan!“ je dejal.

Lice je imel presekan od noža in kri se mu je ulivala iz rane.

V hitu sta bila v čolnu, odrinili smo in odveslali proti otoku —

„Hispaniolo“ smo srečno zapustili, to je bilo res, — pa na suhem so mi smo bili in še manj v koči —

XVII.

Naš zadnji izlet na otok se je končal prav neugodno za nas.

Drabna luščina, ki smo jo imenovali čoln je bila preobložena. Pet od

rastlil mož, med njimi trije — Tre-lawney, Tom in kapitan — nad šest čevljev visoki, — to je bilo več nego je mogla nositi.

In poleg tega smo jo še polno naložili s svinjetino, kruhom in smodnikom.

Čoln se je nagibal na stran in parkrat smo zajeli vodo.

Moje hlače in škrici moje suknje so bili skozinsko mokri, še preden smo naredili sto metrov.

Kapitan je svetoval, naj preložimo tovor.

Posrečilo se nam je, spraviti čoln v nekoliko bolj ravno lego, pa vkljub temu smo pluli tako nevarno, da smo si komaj upali dihati.

Drugo, kar nas je oviralo, je bila oseka.

Morje je odtekalo v močnem toku proti zapadu.

(Dalje prihodnjic.)

Slovenski, širite naše liste!